

JOK-BLADET

1 - 2014

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2014.03.31)
E-mail: olle.bernard@gmail.com
JOKs hemsida: jokhemsida.se

UR ASKAN RESER SIG ETT TORN

Den 13/3 ekade ropet "Äntligen!!" över Järnafältet. Anledningen till detta jubelrop var att vi äntligen nått fram till dagen för byggstart av Säbysjöns nya fågeltorn, ett torn som skall ersätta det bara två år gamla fågeltornet, som brann ner sommaren 2012.

JOK har under de två senaste åren, tillsammans med många andra fågel- och Järnafältsvänner, på olika sätt verkat för att få tillbaka det populära och attraktiva fågeltornet vid Säbysjön.

Att äntligen kunna konstatera att tornetbygget kommit igång, kändes naturligtvis som ett stort och minst sagt avgörande steg i mångas kamp för att åter få ett fågeltorn vid Säbysjön.

Det nya tornet, som får samma storlek som det nedbrunna, kommer att byggas med bärande delar av stål, dvs av stålstolpar och stålbalkar. Dessutom kommer trappan att tillverkas av stål. Däremot kommer golv, räcken och bänkar vara gjorda av trä.

Om olyckan än en gång skulle drabba fågeltornet, dvs att elden letar sig dit, bör skadan bli av relativ liten omfattning. Stålkonstruktion bör klara elden, medan träet förmodligen förstörs.

Genom att kunna använda ståltrappan bör arbetet med att ersätta det förstörda träet kraftigt underlättas.

Vid konstruktionen av det nya fågeltornet har vi önskat att separera torn och trappa för att därigenom minska att vibrationer från gående i trappan inte skall fortplanta sig till tubskådarna på tornets båda etage.

Mer om Säbysjöns nya fågeltorn kan läsas på sida 4.

JOK:s höstprogram, samt delar av resterande vårprogram för 2014, presenteras på sidorna 16-18.

Höstens innekvällar presenteras på sida 18.

Påminnelse om Fågelskådningens dag (11/5) sida 16.

Exkursionsrapporter sidorna 13-14.

Om Järnafältets allra första observerade försärla kan läsas på sida 9.

ÅRSMÖTET 2014

JOKs ekonomi

JOKs ekonomi är stabil och under år 2013 noterades, trots den fortfarande tämligen låga medlemsavgiften, t o m en vinst.

Att det ekonomiska resultatet är positivt beror på att JOK, förutom medlemsavgifter även fått in pengagåvor för att nyttja vid främst JOKs fågelmatningar.

Dessutom bidrog, även under år 2013, en grupp JOKares ideella arbete vid Naturskolekaféet (Väsby gård) till en kraftig förstärkning av JOKs kassa med 10 800 kr.

Givetvis ett mycket bra ekonomiskt tillskott för klubbens verksamhet. Notera gärna att denna summa (10 800 kr) motsvarar medlemsavgiften för 216 medlemmar.

Styrelse för år 2014

Samtliga styrelsemedlemmar som var aktuella för omval, med undantag för Anders Sennmalm, omvaldes av årsmötet och därmed utgörs JOKs styrelse för år 2014 av följande:

Ulf Svahn (ordförande och exkursioner m m)

Olle Bernard (v ordförande, redaktör m m)

Björn Wester (kassör)

Ulf Franzén (sekreterare)

Sophie Larsson (Webmaster m m)

Clas Cronlund (medlemsmatrikel m m)

Lena Radler (innekvällar m m)

Johan Wallin (innekvällar m m)

Bengt Sundberg (exkursioner m m)

Till valberedning valde årsmötet:

Bo Hallman (omval)

Stefan Kyrklund (omval)

Till revisorer valde årsmötet

Percy Fredriksson (omval) och

Gunnar Bergqvist (nyval).

Till revisorssuppleanter valde årsmötet

Kjell Bergman (omval) och

Lars Imby (nyval).

Medlemsavgift för år 2015

Styrelsen föreslog att medlemsavgiften för år 2015 skall vara **50 kr**.

Årsmötet godkände detta förslag, vilket innebär att JOK lyckats behålla medlemsavgiften på samma "hyfsat låga" nivå sedan 1991.

Verksamhetsberättelse för år 2013

(OBS! Mycket förkortad version)

Medlemsantal: Antalet medlemmar i JOK var vid slutet av år 2013 - 453 st.

JOK-blad:

JOK-blad; 3 nummer med totalt 64 sidor.

Dessutom producerades ett fjärde nummer av JOK-bladet, vilket utgör "**Fågelrapport för Norra Järvafältet 2012**" (14 sidor).

Medlemsmatrikel skickades till medlemmarna.

Information om JOK, fågelobservationer m m har gjorts via en mycket välbesökt hemsida med ca 60 000 besök under år 2013.

Aktuella fågelobservationer (månadssammanställningar) har liksom tidigare presenterats på anslagstavlor vid Säby och Väsby gård samt vid 30-meterskärret.

Dessutom har varje månad en mer omfattande sammanställning, kompletterad med foton redovisats på JOKs hemsida.

Möteskvällar

4 st med totalt antal deltagare 201 st, vilket visar på ett fortsatt stort intresse för innekvällarna.

Exkursioner

På Järvafältet - 8 st söndagsexkursioner och en nattsångarexkursion.

Exkursioner till övriga delar av landet - 5 st.

JOK medverkade som vanligt vid "**Fågelskådningens dag**" och detta bl a med en fågelvandring till Ravalen och Väsby sjöäng. Antal deltagare var drygt 40 st.

Dessutom anslöt ytterligare 20 st cyklande fågelintresserade vid Väsby sjöäng.

Naturvårdsarbeten genomfördes bl a som vassröjning vid Säby strandäng samt reglering av Igelbäckens dämme.

JOK assisterade även detta år Järfälla kommuns viltvårdare i arbetet med att **kontrollera minkfällor** vid 30-meterskärret.

Fågelmatningar anordnades av JOK söder om Säbysjön och väster om Fäboda gård. Dessutom samarbetade JOK och Sollentuna kommun med en matning norr om Ravalen.

Under år 2013 ansvarade JOK vid sex tillfällen för **Naturskolans kafé vid Väsby gård**.

Även under år 2013 hade JOK fortlöpande **kontakter med aktuella kommuner** på Järvafältet gällande naturvårds- och fågelskyddsfrågor. En av de aktuella frågorna var att försöka ersätta det **nedbrunna fågeltornet** vid Säbysjön.

PÅMINNELSE OM BETALNING AV MEDLEMSAVGIFT 2014

För närvarande är det fortfarande ett antal medlemmar som ännu inte betalat in medlemsavgiften för år 2014 och därför kommer ett antal av Er att i detta utskick erhålla en påminnelse, om att årets medlemsavgift ännu inte är betald.

Observera att detta utgör den enda påminnelsen som styrelsen skickar ut.

Eftersom vi hoppas på att Du fortfarande vill vara medlem i JOK, bör Du så snart som möjligt betala in årsavgiften för år 2014 (50 kr) på JOKs Plusgirokonto nr 58 01 32- 9.

ÄNNU FLER NYA MEDLEMMAR HÄLSAS VARMT VÄLKOMNA TILL JOK

Christer Ekblad, Järfälla
Robert Fried, Sollentuna
Birgitta Hök, Järfälla
Henry Johansson, Kista
Fredrik Nordenskjöld, Stockholm
Annika Källman, Järfälla
Valter Källman, Järfälla
Per Olofsson, Järfälla

Thomas Petersson, Kista
Per Sandgren, Stockholm
Camilla Sjöstedt, Kista
Gustav Svahn, Järfälla
Elisabet Vallberg, Järfälla
Bo Wallin, Vällingby
Päivi Wallin, Vällingby

INNEKVÄLLAR VÅREN 2014

4/2 - Årsmöte följt av "Fågelåret 2013 på Järvafältet" - Johan Wallin m fl.
Antal deltagare: 58 st.

4/3 - Tibet - Stig Holmstedt m fl. Antal deltagare 52 st.

JOK FIXADE KAFFET I NATURSKOLANS KAFÉ

JOK ansvarade vid sex söndagar under den gångna hösten, vintern och våren för serveringen på det populära Naturskolekaféet vid Väsby gård.

JOKarna som arbetade ideellt med att ordna fika åt många och mycket nöjda fikagäster var: **Karin Callmer** ("lagkapten"), **Ulla Björkdahl**, **Gunta Dambekalns**, **Elisabeth Eklund**, **Orvar Fredriksson** och **Ann-Cathrine Karlsson**.

Dessa JOKares arbete bidrar till att Naturskolekaféet kan fortsätta med sitt populära öppethållande.

Förutom JOK ansvarar Naturskyddsföreningen, Friluftsförbundet i Sollentuna samt Södra Upplandskretsen av Svenska Turistföreningen för serveringen på Naturskolan.

JOK får för sin insats vid fiket mycket bra PR. Dessutom ger försäljningen en vinst, som fördelas i proportion till den arbetsinsats som varje förening bidragit med vid kaféverksamheten.

Ett stort tack till "fikalaget" för deras stronga arbete, som inte bara fixar kaffesugbalansen utan också bidrar till JOKs ekonomiska balans. Bra jobbat!

Även under hösten 2014 kommer JOK att under några söndagar ansvara för serveringen på Naturskolans kafé. Datum för detta meddelas i nästa JOK-blad samt på JOKs hemsida (Anslagstavlan).

Fortsättning om Säbysjöns nya fågeltorn:

Inför våren 2013 var vi relativt optimistiska för att det redan då skulle byggas ett nytt fågeltorn, men så blev det tyvärr inte.

Järfälla kommun hade beslutat att stå för det nya tornets halva kostnad. Den andra halvan fanns det mycket goda förhoppningar om att Naturvårdsverket/Länsstyrelsen skulle bidra med. Då vi kommit så långt som att entreprenör var utsedd, meddelade Länsstyrelsen tyvärr att 2013 års bidrag från Naturvårdsverket för sk "Lokal Naturvårdssatsning", där vårat fågeltorn borde ingå, hade minskat jämfört med tidigare års bidrag. Och detta på ett mycket dramatiskt sätt, vilket innebar att det **inte kunde delas ut några pengar till ett nytt fågeltorn**. För många en aning chockartat och mycket trist beslut.

Det var bara att **ta nya tag** och nu riktades många insatser på att försöka övertyga Järfälla kommuns politiker om nödvändigheten av det måste finnas ett fågeltorn vid Säbysjön.

Järfälla kommuns ekonomi var inte särskilt god under år 2013 och därför kändes som att vi arbetade i lite motvind.

Normalt brukar Järfälla kommun besluta om kommande års budget innan sommaren/semestern, men eftersom budgeten var så pass oroande år 2013, sköts budgetbeslutet fram till senhösten.

Den 4/11 2013 klubbade Järfälla kommun äntligen budgeten för år 2014 och i denna fanns glädjande nog **pengar avsatta för ett nytt fågeltorn vid Säbysjön**.

En tidig julklapp till oss Järvaskådare.

Nu var det bara för kommunens tjänstemän att så snart som möjligt arbeta fram alla handlingar som erfordrades för tornbygget.

För detta krävdes bl a ett antal tillstånd (bygglov, bygga i naturreservat, bygga innanför strandskydd osv), samt byggritningar och inte minst viktigt, upphandling av en duktig byggentreprenör.

Denna typ av process tar tyvärr tid, i vårt fall tog den ca 3 månader, en tid som upplevs vara svår att förkorta.

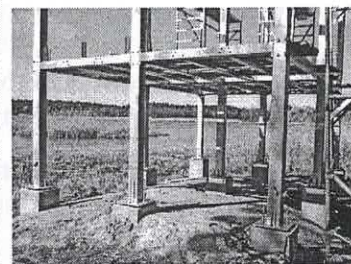
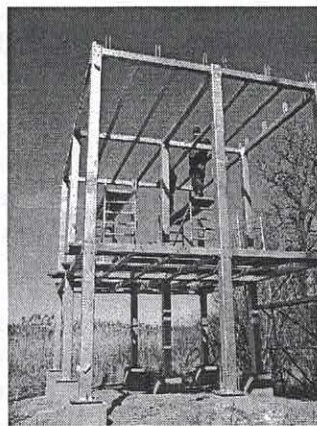
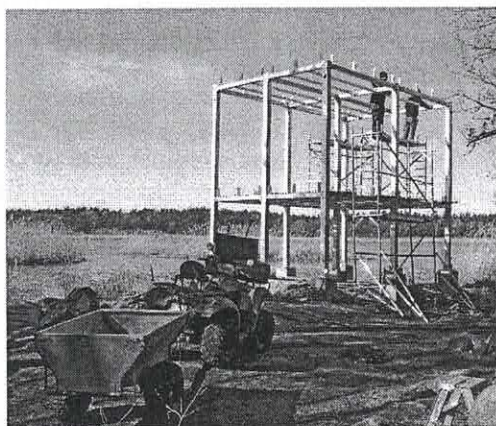
I början av februari var entreprenören utsedd och byggnadsplanering, inkluderande beställning av material till tornet, kunde påbörjas. Äntligen var vi i gång och tron på ett nytt fågeltorn började på allvar ta form.

Den 13/3 började bygget och när detta skrivs i slutet av mars, har man kommit ett stycke på väg.

Om bygget framskrider på allra bästa sätt, dvs utan större störningar, bör fågeltornet kunna stå klart i början av maj, vilket innebär att Säbysjöns nya fågeltorn och JOK kan delta i den sk "Fågeltornskampen" - lördagen den 3/5.

Information om hur bygget av det nya fågeltornet framskrider kommer att kunna läsas på JOKs hemsida (Anslagstavlan).

PS: Viktig information angående "Fågeltornskampen" presenteras på "Anslagstavlan" senast den 1/5. Avgörande för att vi kan vara med, är givetvis att tornet hunnit bli klart.

Säbysjöns nya fågeltorn under byggnad.

Dessa bilder är daterade 2014.04.04, vilket visar hur långt tornbygget då kommit.

När du läser detta JOK-blad är förhoppningsvis fågeltornet i princip klart.

Foton: Olle Bernard 2014.04.04.

FÅGELRAPPORT FÖR NORRA DELEN AV JÄRVAFÄLTET ÅR 2013

I detta utskick ingår, förutom JOK-blad nr 1/2014, också "Fågelrapport för norra Järvafältet 2013".

Fågelrapporten benämns JOK-blad nr 2/2014 och detta framför allt av skattetekniska skäl. För att en ideell förening/klubb inte skall behöva betala moms för tryckning av en medlems-tidning, erfordras att man ger ut minst 4 nummer/år.

Genom att vi levererar JOK-blad nr 1 och nr 2 (=Fågelrapporten) i samma utskick sparar vi på portokostnaderna.

Fågelrapporten redovisar att det observerats totalt **188 arter** på norra delen av Järvafältet under år 2013. Detta är långt ifrån något rekord (rekordet är 199 arter från år 2012), men får väl ändå anses vara ett hyfsat resultat.

Exploateringen av Barkarbyfältet, samt avsaknad av fågeltorn vid Säbysjön under år 2013, bidrog definitivt inte till en ökning av antalet fågelobservationer i området.

En ny art för Järvafältet noterades i alla fall under år 2013. Detta gäller en mindre sumphöna, som hördes vid södra delen av Säbysjön på kvällen den 8/5. Tyvärr hördes denna fågel bara vid detta tillfälle.

Därmed har 270 arter observerats på Järvafältet och 264 arter på fältets norra del.

Positivt och minnesvärt var även bl a följande: Både **brun** och **röd glada** observerades över 30-meterskärret.

Riktigt **många sträckande vadararter** observerades.

Lyckade **fiskgjusehäckningar** vid både Säbysjön och Översjön.

Den första häckningen av **grågås** (t o m 2 kul-lar) vid Väsby sjöäng.

Konstaterade häckningar av **årta** och **brun kärrhök** vid Säbysjön.

Skrattmåskolonierna vid Råstasjön och Säbysjön uppvisade goda häckningsresultat.

Äntligen fick vi uppleva en stationär, och dessutom mycket publikvänlig, **flodsångare** på Järvafältet.

Rara fåglar som observerades på norra Järvafältet under år 2013:

Mindre sångsvan, gravand, spetsbergs- och bläsgås, röd och brun glada, jättehavsörn, småfläckig sumphöna, mindre sumphöna, kustsnäppa, spovsnäppa, turturduva, fors-ärla, skärpiplärka, svart rödstjärt, flod- och trastsångare, mindre flugsnappare och bändelkorsnäbb.

"CHAMPIONS"

Champions på Norra Järvafältet år 2013 blev "Matte" Weiland och Olle Bernard med 176 arter.

Champion för Södra Järvafältet blev Hasse Ivarsson med 140 arter.

Under år 2014 har vi redan hunnit kora vinnare av "Lilla Bergspriset".

Samtliga vinnare - "Champions"- presenteras nedan.

CHAMPION 2013:

Champion, d v s den som observerade flest arter under året:

Norra delen av Järvafältet: Mats Weiland, Olle Bernard - 176 arter.

Södra delen av Järvafältet: Hasse Ivarsson - 140 arter.

LILLA BERGSPRISET 2014:

Vinnare är den som först skådade ihop 50 arter:

Norra delen av Järvafältet: Mats Weiland - 50 arter den 8/1.

Södra delen av Järvafältet: Hasse Ivarsson och Per Lundkvist - 50 arter den 6/1.

STORA BERGSPRISET 2014:

Vid manusstopp 31/3 hade ingen ännu lyckats med att skåda ihop 100 arter under detta år, vare sig på norra eller södra delen av Järvafältet.

FLERA BOSTÄDER ÄN PLANERAT PÅ BARKARBYFÄLTET

I början av år 2014 beslutades om att tunnelbanan skall dras fram till Barkarbyfältet och Barkarby station.

Ett krav, för att tunnelbanan skall kunna byggas till Barkarby, är att antalet planerade bostäder i området måste ökas kraftigt från det ursprungligt planerade 5-7000 st. Detta för att antalet tunnelbaneresenärer på den nya sträckan skall bli tillräckligt stort, för att ekonomin för projektet skall gå ihop.

Efter det att tunnelbaneprojektet och dess kostnader presenterats, kungjordes att militären skulle lämna det gamla flygfältet för gott och inte längre utöva någon som helst verksamhet i området.

Militärens samtliga ytor kommer att överlåtas till Järfälla kommun, som därmed kan bygga

ytterligare några tusen bostäder på Barkarbyfältet.

Med detta tillskott kan man förvänta sig att det så småningom kommer att finnas ca 14 000 st bostäder på det gamla flygfältet med närområde. D v s dubbelt så många som var aktuellt, då exploatering av Barkarbyfältet presenterades.

Alla inser att en så omfattande exploatering kommer att kraftigt påverka det närbelägna naturreservatet och den natur som reservatet bildades för att skydda.

Trycket på naturreservatet kommer att bli betydligt större än vad som är aktuellt idag p g a det förväntade utökade besöksantalet.

Det blir en tuff uppgift för de kommuner som ansvarar för Järvafältets naturreservat, att bevara de naturvärden som reservatet skapades för.

MARKBRIST STOPPAR NYBYGGEN I STOCKHOLMS-OMRÅDET – HOT MOT T. EX. NATURRESERVAT

I början av februari 2014 presenterade Stockholms handelskammare en rapport med rubriken ”Markbrist stoppar nybyggen”.

Eftersom Stor-Stockholm ökar i folkmängd, och förväntas fortsätta att öka med 140 000 bostäder fram till år 2030, anser handelskammaren att det saknas mark att bygga på.

Det finns i dag obebyggda ytor i det aktuella området konstaterar handelskammaren, men ett antal regler/restriktioner gör att det för närvarande är omöjligt att exploatera på dessa platser. Handelskammaren anser att bostadsbyggandet i Stockholm bör vara ett riksintresse och därmed jämföras, eller t om övertrumfa, t ex naturreservatsskydd.

Bland de områden, som enligt handelskammaren borde vara aktuella för exploatering, finns i dag befintliga naturreservat. Som exempel på sådana räknas Sätterskogen i Stockholm, Masmoplatån i Huddinge och Rinkebyskogen i Danderyd upp.

Handelskammarens rapport om markbristen för bostadsbyggande i Stockholmsområdet, kan uppfattas som ett generellt hot mot s k gröna ytor. Rapporten får väl anses som ett s k utspel och att börja bygga i flera naturreservat kommer inte att kunna genomföras i brådskan och definitivt inte utan motstånd.

Men som sagt ”ingen rök utan eld”.

RIKSINTRESSE FÖR JÄRVAFÄLTETS FRILUFTSLIV

Ett förslag till att Järvafältet skall klassas som ett område med riksintresse för friluftslivet presenterades av Naturvårdsverket/Länsstyrelsen i slutet av år 2013.

Ett område som beslutats vara av riksintresse får inte utsättas för ”påtaglig skada”, vilket naturligtvis bör vara positivt för oss som vill bevara Järvafältets gröna ytor.

Det bör dock noteras, att det föreslagna **riksintresset för Järvafältet endast gäller för friluftslivet** i det aktuella området.

Naturen i området omfattas tyvärr inte av motsvarande skydd.

Lyckligtvis är stora delar av främst norra delen av Järvafältet naturreservatsskyddat.

Om värderingar måste tillgripas mellan riksintresse och naturreservat, är det sannolikt så att ett riksintresse övertrumfar ett naturreservatsskydd.

Förmodligen blir det anledning till att återkomma angående riksintresset för Järvafältet i kommande JOK-blad.

RÄDDA RÅSTASJÖN – KAMPEN FORTSÄTTER

I början av februari presenterade den styrande alliansen i Solna ett nytt förslag beträffande den planerade exploateringen vid Råstasjön. I det nya förslaget har antalet bostäder minskat från det ursprungliga förslaget 1 800 till 600 st. Bebyggelsen skulle nu placeras endast i området alldeles nordost om Råstasjön, d v s i princip mellan sjön och Nationalarenan.

Det nya förslaget innebär således en tydlig minskning av den planerade bebyggelsen vid Råstasjön, vilket nog för många kan anses vara ett steg i rätt riktning.

Tyvärr innebär det nya förslaget att man fortfarande planerar att bygga innanför strandskyddat område.

Den 3/3 informerade Stadsbyggnadsnämnden i Solna i bl a Dagens Nyheter, att man upprättat en Miljökonsekvensbeskrivning för detaljplanen vid Råstasjön, och med denna som stöd anser Solna stad att man kan upphäva delar av strandskyddet vid Råstasjön.

”Nätverket Rädda Råstasjön”, där flera JOKare är mycket aktiva och vilket givetvis stöttas av bl a JOK, godkänner inte Solna kommuns nya förslag.

Nätverket anser att även det nya exploateringsförslaget innebär ett alltför stort ingrepp på Råstasjöns natur.

Målsättningen är fortfarande att naturvärdena vid sjön och dess närområde skall bevaras till hundra procent.

För att det aktuella området skall kunna tryggas för framtiden, önskar ”Nätverket Rädda Råstasjön” fortfarande att området skall skyddas genom bildandet av ett naturreservat.

Kampen om att rädda Råstasjön går vidare och för att nå detta mål fortsätter ”Nätverket Rädda Råstasjön” med bl a att försöka bearbeta politiker, möten med allmänheten, information, utställningar och guidningar vid sjön.

JOK hoppas givetvis på att det uppsatta målet nås – ett **Naturreservat vid Råstasjön**.

TACK FÖR BIDRAG TILL JOKs FÅGELMATNINGAR

Än en gång är det dags att överlämna ett stort tack till alla JOKare, som på olika sätt stöttat/sponsrat och arbetat med klubbens fågelmatningar.

Under den gångna vintern har JOK som vanligt matat övervintrande fåglar vid södra Säbysjön, norra Ravalen och väster om Fäboda för flera tusen kronor. Dessutom utökades JOKs matningsinsatser under den gångna vintern med en ny matning vid Mulltorp (nära parkeringen).

För att införskaffa solrosfrön, talg m m har vi använt pengar ur klubbkassan och dessutom till mycket stor del pengar som generöst donerats till JOK av klubbens medlemmar.

Medlemmarnas bidrag till matningarna har även denna vinter varit mycket trevligt stort och inskickade pengabidrag har varierat från 50 kr och uppåt.

Utöver dessa pengagåvor har många medlemmar lämnat mycket generösa bidrag i form av fågelmat som nötter, viltfågelfrön, frukt, bröd m m samt många kilo talg och t o m nya kassar av stål nät för att hänga upp talgen.

Vi noterar med extra stor glädje att intresserad s k allmänhet kompletterat våra fågelmatningar.

Intresset från klubbens medlemmar till att stödja fågelmatningarna är givetvis mycket trevligt och påverkar naturligtvis klubbens verksamhet allmänt positivt.

Vid Säbysjön och Fäboda skyltar vi upp att det är JOK som ansvarar för matningarna, ett arrangemang som intresserade naturreservatsbesökare säkert uppskattar och noterar som positivt.

Här skulle det varit trevligt att räkna upp alla er, som i olika form hjälpt till med JOKs fågelmatningar, men undertecknad tvingas även i år avstå från att ens försöka mig på detta.

Risken för att vid en sådan uppräknings missa någon av alla de personer som bidragit vid våra matningar, är som nog alla inser alldeles för stor.

Så än en gång- **TACK ALLA FÅGELVÄNNER!**

JOK hoppas naturligtvis kunna fortsätta med fågelmatningarna i samma omfattning som under de senaste åren på norra Järvafältet.

För att matningarna skall fungera lika bra i framtiden, som under de senaste åren, är ett fortsatt stöd från er medlemmar givetvis av allra största värde.

INGEN VASS- OCH SLYRÖJNING PÅ SÄBY STRANDÄNG

Den onormalt milda och korta vintern 2013-14 medförde att isen på Säbysjön aldrig fick den tjocklek och kvalitet, så att JOK skulle kunna genomföra den traditionella vassröjningen. Vid normal tidpunkt för vassröjning, d v s ungefär i mitten av februari, såg Säby strandäng ut som ett mindre "innanhav". Vatten, vatten

Det är givetvis negativt för såväl fåglar som skådare att inte vassröjningen genomfördes. Det absolut mest olyckliga är om skrattmåsar skulle lämna lokalen p g a brist på lämpliga ytor för boplatser.

Utan skrattmåsar skulle Säbysjöns fågelfauna ändra karaktär. Försvinner skrattmåsar tvingas vi nog också räkna med en minskning av häckande änder vid sjön.

Utebliven vassröjning försämrar tyvärr också skådarmöjligheterna. Vassen skymmer framför allt från Säbysidan, då man vill kolla av sjöns södra del.

I år kunde ingen vass och kaveldun avlägsnas på Säby strandängs fastlandssida, vilket innebär att man inte kan se de fåglar som befinner sig i den sk blå bården.

UTEBLIVNA NATURVÅRDSARBETEN

På grund av den ovanligt korta och milda vintern 2013-14 kunde inte naturvårdsarbeten genomföras i normal omfattning på Järvafältet. Då avses i första hand de arbeten som kommunerna brukar ansvara för vid Järvafältets sjöar och våtmarker. Avsaknaden av bra, bärkraftig is och hårt frusen, tjälad mark stoppade de planerade arbetena.

Vi håller givetvis tummarna för att de uteblivna vinterarbetena inte skall påverka områdets fågelfauna alltför dramatiskt.

I "sista minuten", med början 31/3, lyckades Solna kommun vassröja för skrattmåsar boplatser vid Råstasjön. Bättre sent än aldrig, får vi hoppas att måsarna tyckte.

Om man lyfter blicken en aning högre och funderar ett steg längre fram, tvingas vi nog ställa frågan; Vad händer om vintrarna fortsätter att vara så här varma?

Först märkbart blir, om det blir flera varma vintrar i rad, att våtmarker som Säby strandäng och 30-meterskärret blir svåra att underhålla utan riskerar att börja växa igen.

Det erfordras bra is för att komma ut och arbeta på öarna utanför Säby strandäng, norra delen av

JOK började med sin vassröjningsinsats februari 1999 och under alla år fram till nu, har vi tvingats ställa in vår vassröjningsdag vid bara fyra tillfällen (åren 2002, 2008, 2010 och 2014), och detta p g a av för dålig is.

Av dessa fyra år är det bara i år som vassröjningen uteblivit totalt. Vid de övriga tre åren har vi åtminstone klarat av att röja av de för skrattmåsar mest attraktiva och ytterst belägna öarna samt vassen innanför den sk blå bården, d v s inne på fastlandet.

Hur kommer det att gå för Säbysjön och strandängen om inte vassröjning kan utföras p g a, som många experter bedömer, varmare klimat? Utan vass- och slyröjning är svaret tveklöst - Igenväxning.

Frågan om det är möjligt att anlita andra maskiner som är sjögående, har framförts till Järfälla kommun.

Inte heller vid Ravalen gick det under den gångna vintern att genomföra vassröjning.

30-meterskärret, utanför Finnängen samt också på öarna i Ravalen och Råstasjön.

Utan bärkraftig is kan inget underhåll utföras på dessa platser, vilket medför att inte bara vass och kaveldun etablerar sig, utan så småningom också sly som inom några år förvandlas till träd.

Med flera milda vintrar i rad finns nog bara en lösning, om man vill bevara denna typ av biotop. Man måste satsa på att hyra in vattenburna arbetsmaskiner, som klarar av att vass- och slyröja på öarna, även då bärkraftig is saknas. Entreprenörer med sådana maskiner finns på marknaden. Det gäller bara att ordna fram den mängd pengar som krävs.

SEN ELLER TIDIG TOFSVIPA

Den 7/1 upptäcktes en rastande tofsvipa på en samling av flytande växter utanför vassområdet vid Säby strandäng.

Den tappra tofsvipan, som fanns kvar på samma plats även den 8-9/1, utgör med stor sannolikhet det första januarifyndet av arten på Järvafältet.

Under perioden 1-10/1 2014 var tofsvipan vid Säbysjön den klart nordligast observerade i Sverige enligt rapportsystem "Svalan".

Vintern hade fram till denna tidpunkt varit mycket mild i stora delar av landet, vilket medförde att det fortfarande var barmark och att våra sjöar var isfria.

Man kan ju fundera över om den aktuella tofsvipan var en kvarstannare, som gjorde ett övervintringsförsök på våra breddgrader p g a av det för årstiden ovanligt milda vädret.

Eller om det var en vipa, som redan återvänt från sydligare trakter. Också detta i så fall orsakat av den onormalt varma vintern.

"Svalan" redovisar under åren 1950-2014 följande två rapporter om tidiga tofsvipor i Uppland:

1992.01.05 1 ex. sträckande Dummdalslätten, norr Hjalsta.

1992.01.07 1 ex. Skeppsalsström, Värmdö.

JÄRVAFÄLTETS FÖRSTA(?) FORSÄRLA Troligen också Upplands och Stockholms första

Under den gångna vintern drabbades Kjell Jonsson av s k städmani, vilket mynnade ut i att han med stor energi gav sig på närmaste pappershög.

När Kjell så småningom närmade sig högens botten, bromsade han lyckligtvis upp vid "år 1960". Här upptäckte han nämligen ett lite gulnat urklipp, hämtat från lokaltidningen i Solna och daterat den 7 april 1960.

Väljer att citera några textrader från detta urklipp:

"En av de gäster som sågs endast av ett fåtal, men som bör uppfylla varje sann ornitologs hjärta med ledsnad över att tillfälle att vara med inte kunde ordnas, sågs i söndags av den unge, numera riksbekante TV-Utmaningsvinnaren i fågelkunskap, **Hans Jörbeck** i Solna. Han befann sig i söndags på Järvafältet då han plötsligt vid Kymlingebäcken i närheten av Granby gård fick se en forsärla hoppa omkring på marken. Avståndet var endast ett tiotal meter varför han tydligt också kunde se att det var en hona."

Detta blev med största sannolikhet **Järvafältets första fynd av forsärla, som således gjordes den 3/4 1960 av Hans Jörbeck i närheten av Granby gård.** Det som i texten ovan benämns för Kymlingebäcken bör väl vara Igelbäcken.

Vid genomgång i "Svalan/Artportalen" finns inga äldre fynd av arten på Järvafältet. Inte heller i JOKs sammanställning från 1968 redovisas något fynd av forsärla.

Beträffande Hans Jörbeck (1942-2006) ingick han i gruppen Ur-JOKare, d v s en av dem som var aktiv skådare på Järvafältet när klubben bildades år 1961.

Redan 1960 blev Hans en s k rikskändis efter att ha medverkat i det populära TV-programmet "Utmaningen", vilket var en variant på frågeprogrammet "Kvitt eller Dubbelt". Hans vann i temat "Fåglar". På den här tiden fanns det ju bara en TV-kanal, och eftersom detta var en mycket populär lördagsunderhållning var antalet tittare, som imponerades av Hans Jörbecks fågelkunskap, säkert några miljoner.

Vid Ulriksdal (förmodligen vid Igelbäcken), be-
läget enligt mångas uppfattning alldeles utanför
Järvafältet, har forsärlor observerats med 1 ex.
vid följande fyra tillfällen, detta enligt "Svalan":
2004.10.22 2005.03.29
2006.03.30-04.05 2012.09.20.

PS: Forsärlan från Järvafältet 1960 är numera inlagd i rapportsystem "Svalan".

Innan fyndet av forsärlan på Järvafältet år 1960 blev känt utgjordes Upplands, och tillika Stockholms rapportområdes, första forsärla av ett fynd som gjordes vid Broängarna den 25/5 1964.

Enligt boken "Upplands Fåglar" (R Fredriksson & M Tjernberg 1996) konstaterades **den första lyckade häckningen av forsärla i Uppland genomfördes vid Ullfors, Tierp år 1994.**

JÄRVAFÄLTSRARITETER 15/11 – 31/3

Den 6/3 sträckte en **mindre sångsvan** tillsammans med 3 st sångsvanar över Älgkärrstippen. Från Granholmstippens topp upptäcktes 2 st sträckande **mindre sångsvanar** den 8/3. Över Väsby sjöäng observerades en **mindre sångsvan** den 9/3 och över 30-meterskärret sträckte 2 st **mindre sångsvanar** den 10/3. Ytterligare 3 st **mindre sångsvanar** sträckte över Ravalen den 24/3.

En **spetsbergsgås** sträckte tillsammans med 45 st sädgäss över 30-meterskärret den 5/3. Även den 9/3 sträckte en **spetsbergsgås** över 30-meterskärret och även då något märkligt tillsammans med 45 st sädgäss.

Den 7/3 sträckte en grupp med 6 st **bläsgäss** över 30-meterskärret.

Under perioden 10-31/3 rastade en **bergand** (hona) i Ravalen.

Den 16/11 sträckte en ung **kungsörn** över 30-meterskärret och den 28/12 ytterligare en, men då en gammal, över samma lokal. Detta var höstens andra respektive tredje **kungsörn** över Järvafältet. Hittills i år har ingen **kungsörn** observerats vid Järvafältet.

Den 25/1 upptäcktes en rastande **dvärgbeckasin** vid 30-meterskärret och den 31/3 sågs en födasökande dvärgbeckasin på

Den 18/11 hördes en **sparvuggla** i skogsområdet nordöst om Översjön.

En **sparvuggla** hördes den 3/12 i området öster om Fornborgsberget.

Den 31/12-2/1 hördes en **sparvuggla** väst Fäboda. Vid Säby gård hördes en **sparvuggla** den 8/1. Under perioden 9-15/1 observerades en **sparvuggla** vid flera tillfällen norr om Översjön.

Den 19/1 sågs enligt rapport i "Svalan" en **brandkronad kungsfågel** utefter vägen mellan Väsby gård och Fäboda. Eftersök gjordes dagen efter i området men utan framgång.

Brandkronad kungsfågel har aldrig tidigare observerats på Järvafältet och skulle fyndet godkännas, blir det således en ny art för området.

Den 18/12 provianterade en **snösiska** tillsammans med ca 25 st gråsiskor i 30-meterskärrets fågelrestaurang.

Den 1-5/1 fanns en **snösiska** tillsammans med en grupp gråsiskor vid 30-meterskärrets fågelrestaurang. Även den 28/1 och 3/2 sågs en **snösiska** på samma lokal.

Vid Råstasjön upptäcktes en **snösiska** den 19/1.

Även den 1/2 sågs en **snösiska** vid Råstasjön.

I Viby observerades en **snösiska** den 20/2

Vid 30-meterskärret (Fågelrestaurangen) sågs en **snösiska** den 27/2 liksom den 1/3.

Den 2/3 upptäcktes en **snösiska** i området norr om Ravalen.

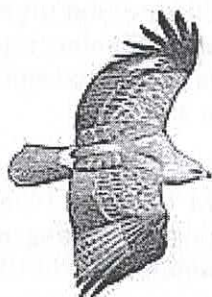
GODKÄNDA FYND ÅR 2012

SOF:s "Fågelåret 2012" distribuerades under december 2013 till de som beställt denna bok, som bl a redovisar godkända observationer av sällsynta fåglar under år 2012.

Bland dessa godkända fynd finns den **mindre skrikörn**, som sträckte över 30-meterskärret den 24/8.

Fyndet utgör det 3:e av arten i Stockholms rapportområde.

Det första fyndet av mindre skrikörn i Stockholms rapportområde gjordes vid Säbysjön den 30/7 1999.

Andra spännande och för Järvafältet rara fåglar under år 2012, vilka godkänts för publicering av RRK (Regional Rapportkommitté) är:

Stäpphök, en hona (2K+) födasökande vid 30-meterskärret den 22/8 2012.

Utgör Järvafältets 4:e fynd av arten.

Svarthuvad mås, rastade tillfälligt i Säbysjöns södra del den 15/4 2012.

Utgör Järvafältets 2:a fynd av arten.

Fynd nr 1 av svarthuvad mås var 2 st rastande adulta fåglar vid Säby strandäng den 29/4 2007.

Tretåig mås, en ungfågel (1K) sträckande över 30-meterskärret den 3/11.

Utgör Järvafältets 1:a fynd av arten.

NOTERBARA VINTEROBSERVATIONER (dec 2013-feb 2014)

Under hela vintern uppehöll sig en **skedand** (hona) vid Lötsjön och Råstasjön.

Den 3/1 sågs en **kricka** i Lötsjön.

Gråhäger utfordrades som vanligt vid Råstasjön. Största rapporterade antal från denna lokal var 81 st.

Både vid Lötsjön och vid Råstasjön övervintade en **rörhöna**.

Vid Råstasjön övervintrade även i år **vattenrallar** och vid flera tillfällen sågs 2 st.

Några få **ormvråkar** (ca 2 st) övervintrade på Järvafältet.

Fjällvråkar observerades vid följ. två tillfällen: 29/1 1 ex. över Säbysjön. 24/2 1 ex. sträckte över Väsby gård.

Tornfalk observerades endast vid två tillfällen under jan-feb, och ingen tornfalk verkar ha övervintrat på Järvafältet.

Den 7-9/1, d v s mitt i vintern, rastade mycket överraskande en **tofsvipa** på flytande växtdelar utanför öarna vid Säby strandäng. Januariobservation av denna art har aldrig tidigare noterats på Järvafältet.

Resterna av en död **morkulla** upptäcktes i Hansta den 25/1.

Den 25/1 upptäcktes en rastande **dvärgbeckasin** vid 30-meterskärret.

Vid Hästa groddamm uppehöll sig 1-2 st **enkelbeckasiner** under perioden 26/1-1/2.

Under aktuell period sågs **strömstarar** vid Igelbäcken (Ursviks äng) den 3+5/12. Även den 28-29/1 sågs en **strömstare** på samma lokal. Den 8-29/1 observerades 1-2 st **strömstarar** vid Igelbäcken. Överjärva.

En övervintrande **varfågel** sågs främst vid 30-meterskärret, men relativt också vid Hästa groddamm.

Antalet övervintrande **gårdsmyggar** uppfattas vara flera än på åtskilliga år.

Några få **ringduvor** övervintrade som normalt i området.

Den 30/1 upptäcktes en övervintrande **svarthätta** vid Bromsten.

REKORDTIDIG SÄDESÄRLA

Denna vår upptäcktes Norra Järvafältets första sädesärla **redan den 24/3** och enligt "Fågelrapporten för Norra Järvafältet", som kommit ut sedan 1990, utgör detta artens tidigaste ankomstdatum.

Vid tre vårar (2005, 2007 och 2010) anlände den första sädesärlan till det aktuella området den 26/3.

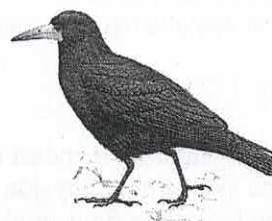
RÅKORNA MINSKAR I UPPSALA OCH FÖRMODLIGEN DÄRMED OCKSÅ PÅ JÄRVAFÄLTET

Under 2013 konstaterades det endast finns 180 par häckande råkor kvar i Uppsala. Detta innebär en att antalet häckande par numera bara är 10-15 % jämfört med under toppåren på 1980-talet.

Orsakerna till att råkorna minskar i Uppsala är säkert flera, men många som bor i närheten av råkornas bon anser att råkorna är störande och har därför försökt påverka staden till att aktivt arbeta för att minska antalet råkor i staden.

De råkor som observeras på Järvafältet är med allra största sannolikhet råkor som på väg till eller ifrån Uppsala sträcker förbi vårt område.

I Sverige finns ytterligt få, om ens några råkor, som numera häckar norr om Uppsala. Därför betyder en minskning i Uppsala att antalet råkor tyvärr också minskar på Järvafältet.

FÅGELRESTAURANGEN VID 30-METERS

Även denna vår ansvarar Järfälla kommun för att den s k fågelrestaurangen, belägen alldeles invid 30-meterskärrets parkering, under kommande vinter skall kunna bidra med ett födotillskott åt framför allt småfåglar.

I år sås följande örter:

Korn, havre, vårvete, solrosor, oljevaxter, oljelin*, honungsört och rödklöver.

Under den gångna vintern (2013-14) besöktes fågelrestaurangen av bl a följande fåglar:

grönfinkar, steglitsar, grå- och snösiskor, gulsparvar och sävsparvar.

Även några få blåhakar och törnskator fångade insekter i fågelrestaurangen.

Dessutom försökte med blandad framgång även några rovfåglar proviantera vid fågelrestaurangen.

Förutom fåglar gästades fågelrestaurangen den gångna vintern även av harar, rådjur och en älgfamilj.

***Oljelin** är en medelsen sort av lin med hög fröskörd och god stjälkstyrka.

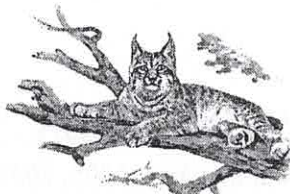
Dessutom är oljelinets strå kort och starkt förgrenat, vilket ger många frökapslar.

LODJUR PÅ JÄRVAFÄLTET

Den 19/11 (kl 21:30) sågs ett lodjur i Barkarby kyrkby. Observatören var ute gick med sin hund när lodjuret upptäcktes.

Lodjuret skrämdes och klättrade upp i ett träd innan det efter någon tid försvann över Kyrkvägen.

Vid ungefär samma datum berättar tidningen "Mitt i Järfälla" om en persons möte med ett lodjur vid södra delen av 30-meterskärr, i närheten av Stens bro.

Sannolikt gäller dessa båda obsar samma lodjur som filmades i Bromma den 11/11.

Filmen på lodjuret kunde avnjutas på TV.

Vid Strandliden i Hässelby sågs ett lodjur den 28/11 och även detta kan naturligtvis vara samma lodjur som tidigare observerats på flera platser i nordvästra delen av Storstockholm.

Antalet kända lodjursobservationer på Järvafältet i s k modern tid är enligt undertecknads kännedom mycket få.

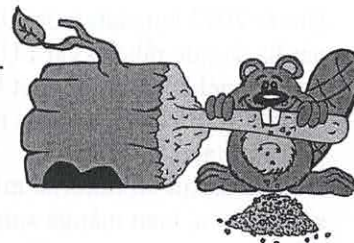
En definitivt säker observation gjordes för ca 10 år sedan, för då kördes tyvärr ett lodjur ihjäl på E4 nära Häggvik.

JÄRVAFÄLTETS BÄVRAR

Järvafältets bävrar verkar trivas bra i områdets sjöar och de flera år gamla hyddorna vid Ravalen, Säbysjön och Översjön verkar vara bebodda.

Under de år som bävrarna funnits i våra sjöar har hittills endast enstaka bävrar observerats,

men det bör väl ändå bara vara en tidsfråga, innan någon alert JOKare upptäcker en bäverfamilj på Järvafältet.

MINKAR

Under den gångna vintern har endast en mink fångats i fällorna sydost om Säbysjön. Eftersom det med säkerhet finns minkar vid Säbysjön, dessa sågs under sommaren proviantera

ra i skrattnåskolonin, hade det varit önskvärt att ytterligare någon mink fångats. Detta för att hålla beståndet av minkar på så låg nivå som möjligt, vilket är gynnsamt för sjöns fågelfauna.

Nyårsplocket 2014

Deltagare: Stig Holmstedt, Anders Joachimsson, Hans Jörnvall, Björn Lindqvist, Kjell Sahlberg och Ulf Svahn (ledare)

Upp och ner är tydligen "the name of the game" med antalet skådare på denna exkursion.

Efter förra årets hela 13 personer var vi 6 tappra som ställde upp med Ulf Svahn som exkursionsledare.

Upp och ner var det även när det gällde vädret. Förra året var det massor med snö och mycket kallt. I år var det barmark och om inte varmt så i alla fall inte kallt.

Efter viss diskussion kring målet, då vissa målarter även var förekommande i Nynäshamns-trakten, ställde vi som vanligt kosan till Nyköping.

Brandholmens reningsverk blev som vanligt startpunkt och målarter var vattenrall, bofink och gärdsmyg, vilka alla höll sig på respektfullt avstånd. Däremot kunde vi konstatera att en bäver hade kommit fram till att det var ett bra ställe att bygga hydda. Tyvärr visade han inte upp sig.

Genom ny research kom vi istället över på andra sidan vassarna till ett relativt nybyggt torn, där vi fick allt inklusive skägges. Även sävsparv var med och förgyllde.

Ytterligare ett nytt torn, åtminstone för under-teknad, visade sig vara helt rätt då stora flockar med vigg och bergand sågs dra långt in västerut. Dock ingen salskrake, den vi fick åka till Strandstuviksområdet för att plocka in.

Det mycket varma vädret och ingen is var ingen fördel då vi åkte till 5-öre huvud, som inte gav något speciellt om man undantar havsörn. Alkorna lyste med sin frånvaro och vi började inse att 60-sträcket för antalet exkursionsarter var långt borta.

Ytterligare en ny obsplats i hamnen gav bl.a. rödhake, sidensvans m.m. Därefter försökte vi få tag i vråkar och gäss ute på fälten väster om E4:an. Såväl ormvråk som fjällvråk var på uppvisningshumör men gässen hade dragit vidare. Därefter började mörkret komma och vi bröt för hemfärd.

Vid kaffet på Sillekrog summerade vi och kom fram till totalt 51 arter under dagen.

60 ex.-arter ligger och hägrar till nästa år.

Ulf Svahn

Öland 17-20 oktober 2013

Deltagare: Per Edenius, Stig Holmstedt (ledare), Gustav Knall och Krister Melander.

17/10. Vi började med att titta på en *taigasångare* vid Enetri innan vi begav oss ned till Södra Udden. Här var det ett halvbra *sträck av ejder, prutgås, bergand, svärta, sjöorre* och *bläsand*. Några *stjärtänder*, *åtta myrspovar*, två *dvärgmåsar* samt en *silltrut* av rasen *graellsii/heuglini* sågs också.

I Mellstaby såg vi en *snösiska* och vid Sebybadet-Gammalsbyören gladde vi oss åt 12 *mindre sångsvanar*, fyra *gravänder*, 35 *kärnsnäppor*, tio *kustpipare*, två *myrspovar*, två *enkelbeckasiner*, 30 *vinterhämlingar* och två *lappsparvar*.

18/10. På Södra Udden var en sen juvenil *silvertärna* samt 14 *bläsgäss* det intressantaste. Ett kort besök vid ett blåsigt Stora Rör gav måttliga mängder med *ejder* och några *lommar*. Vi tittade slutligen på ännu en *snösiska* vid Råbäcken samt en *taigasångare* i Södra Lunden.

19/10. Södra udden bjöd denna morgon bl.a. på en grann hane av *bändelkorsnäbb* samt en *skärnsnäppa*. Vi vandrade sedan ut på Schäferiängarna där det i Norrvik fanns ca tio *mindre sångsvanar*, 30 *gravänder* och en massa *vadare*. Över Södra Lunden flög ytterligare nio *mindre sångsvanar*.

Skjutbanedungen hyste en *mindre hackspett*, två *större korsnäbbar* samt några *gransångare*. Vi avslutade med att räkna 72 *kärnsnäppor*, 35 *kustpipare* samt *tre myrspovar* vid Sebybadet – hyggliga siffror så här sent på året.

20/10. Sträckspaning vid Södra udden gav bl.a. tre *skärnsnäppor*, två *tobisgrisslor*, två *sillgrisslor* och en *skäggdopping*. Strax innan gänget for hem kunde de glädjas åt resans bästa art – en relativt lättsedd *brunsångare* vid Solberga.

Stig Holmstedt

JOKs ugglexkursion 12 mars 2014

Deltagare: Anders Sennmalm (ledare), Ulf Svahn (ledare), Lena Radler, Bengt Lindberg, Eva Ekman Eriksson, Johan Fallenius, Ewa Fallenius, Kjell Söderkvist, Karin Oknemark och Carl Magnus Svahn.

Vi hade utlyst vecka 11 för vår ugglexkursion, men vilken dag skulle det bli? Det visade sig att onsdagen var dagen då alla kunde, och det sammanföll turligt nog också med dagen med de svagaste vindarna, vilket gav gynnsamma förutsättningar för att ugglaropen skulle kunna höras långt.

Det var för årstiden mycket varmt, knappt 10 grader vid solnedgången, och fortfarande 6-7 grader kl 21. Det var också relativt klart med undantag för tunna molnslöjor på hög höjd. Sammanlagt hade 10 anmält sig, men i sista stund fick två dra sig ur på grund av sjukdom.

Ulf och jag hade bestämt oss för att satsa på sträckan mellan Skyttorp och Knyppplan och för att kunna vara på plats i god tid för sparvugglor hade vi bestämt att avfärd från vår samlingspunkt vid Rotebro pendeltågsstation skulle ske klockan 16:30.

Vi åkte från Skyttorp norrut och gjorde stopp utmed vägen. Redan på andra stoppet fick vi utdelning i form av en sparvuggla. Vi lockade lite på den och den satte sig en stund högst upp i en grantopp. Precis när jag hade fått in den i tubkikaren satte även en pärluggla igång med att ropa 15-20 gånger innan den tystnade. Här drog också en spelande morkulla förbi och bar vittnesbörd om att våren var tidig i år.

Vid nästa stopp ropade redan en pärluggla för full hals, och även här spelflög en morkulla.

Vid stoppet därefter ropade två slagugglor mot varandra, ömsom med det vanliga revirlätet, ömsom med dominanslätet vilket indikerade att de troligen var rätt nära varandra. Nöjda med denna rivstart åkte vi till en ny plats där vi tog vår kvällsfika. Där var det tyst och det förblev tyst på de påföljande ställena. Kanske var traktens ugglor nu klara med skymningsropen och det var dags att koncentrera sig på födosök istället. Vi åkte så småningom tillbaka söderut utmed vägen vi kommit på. Efter en dryg timme utan ugglor kom vi tillbaka till andra stoppet. Där ropade nu en ny pärluggla intensivt och dessutom hördes ett fåtal rop från en avlägsen slaguggla. På skogsvägens sydligaste stopp hördes sen också en pärluggla, men att döma av kartan var detta sannolikt samma pärluggla som kvällens första.

Tre arter ugglor så långt, och det kändes som att vi borde försöka få in någon kattuggla också. Salsta slott kändes lovande, men där var det dödyst. Vi tog en sista chans vid Lena kyrka och jo minsann, trots en del störande ljud från mänsklig aktivitet så fick vi vår kattuggla. Efter denna triumf valde vi att återvända till Rotebro station för att avsluta exkursionen. Alla deltagarna föreföll mycket nöjda med att ha prioriterat ugglor denna kväll.

Anders Sennmalm

NORRA JÄRVAFÄLTET MED I DEN NYA FÅGELLOKALBOKEN

I slutet av mars kom en ny fågellokalbok ut och i denna presenteras **50 st av Sveriges bästa och populäraste fågellokaler**.

Den nya boken heter "Här tittar vi på FÅGLAR, Sveriges bästa fågellokaler" (Magnus Ullman). Senast en motsvarande och rikstäckande bok om fågellokaler kom ut på marknaden var i början av 1970-talet (Fågellokaler i Sverige, Lars Svensson 1972).

I Stockholmsområdet presenteras följande lokaler i den nya boken:

Landsort, Ågestasjön. **Norra Järvafältet**, Angarnsjöängen och Hjälstaviken.

Boken finns att köpa hos bl a Naturbokhandelen.

Det ryktas att ...

när **Karin Callmer** tagit en övertygande ledning i JOKs inofficiella novemberrace, började de manliga deltagarna fundera på om det inte borde vara dags att dela upp tävlingen i en herr- och i en damklass.

Tävlingsledningen, bestående av endast män, beslutade dessutom att följa Svenska Fotbollförbundets modell, då det gäller fördelningen av priser.

I damklassen erhåller vinnaren 1 kg kaffe och en trisslott, medan vinnaren i herrklassen får nöja sig med en sprillans ny, men dock bara halvtankad Volvo.

flera av **JOKarna från Kallhäll**, medlemmar i den s k Kallhällsligan, inför årsskiftet hade gett sig tusan på att bli de första JOKare som fick hurra och skåla för år 2014.

För att vara riktigt säker på att vara först, valde man att åka till Nya Zeeland för att fira in det nya året. Enligt tämligen säker källa skall Kallhällsligan också ha lyckats med detta.

Förmodligen vann man även det s k Nyårsracet, trots hård konkurrens av några tappra Järvafältsskådare. Men dock bara Nyårsracets internationella klass.

stora delar av skådar-Sverige höll andan under en hel dag i mitten av november. Orsaken till detta var att **Holger Stenson** i sociala media meddelat att hans mobiltelefon hade lagt av, totalt stendöd.

Nu spred sig oron som en löpeld bland Stockholmsskådarna.

Vem skall nu larma ut alla alkekungar, som brukar rasta i vakarna vid Hässelbyverket?

"Rulle" Jarvad jobbar hårt med en artikel som skall behandla likheten mellan ekorrar och kattugglor.

Det har visat sig att denna likhet är enklast att studera i samband med ett hårt Novemberrace på Järvafältet.

Första kapitlet i "Rulles" artikelserie kommer att lära oss hur man ser skillnaden på en ekorrsvans och en kattugglestjärt.

paret **Michael Norman** och **Annika Källman** fick en gitarr respektive en katt i julklapp och sedan dess är det **jamsession** varje kväll i villan på Flottiljområdet.

Från mitten av januari kompat med "babysång".

samma dag som **redaktörn** inhandlat en ny mobiltelefon, skickade mobilen på eget initiativ ut ett meddelande på Facebook, att redaktörn just då befann sig på ett s k gym i Jakobsberg. Många tycktes av för mig okänd anledning tvivla på denna uppgift, men visst är det väl ändå så, att det som skrivs i Facebook är sant. Och hur skulle undertecknad annars kunna visa upp en så välbyggd kropp som min, utan en massa timmars slit på ett gym?

labradortiken **Tuva** börjat extraknäcka som vårdhund. Idéen till detta fick hon när hon tillsammans med husse **Kenneth Sjögren** låg och slötittade på TV. Där visades bilder från ett ålderdomshem där både hundar, katter och t o m hästar arbetade framgångsrikt som komplement till vårdpersonalen, detta med syftet att få de äldre att trivas bättre.

Den klokt tänkande Tuva upptäckte tydliga likheter med vad hon brukar syssla med under dagarna på 30-meters. Där låter Tuva seniorerna få chansen att vårda henne, vilket starkt bidrar till att dessa blir lugna och fridfulla till sinnet. Även om någon av seniorerna skulle missa att upptäcka en och annan förbisträckande fågel. Hur mycket får då en vårdhund vid 30-meters i lön? Inga pengar, men lite mackor eller åtminstone delar av sådana och ibland t o m en kastad pinne, en lön som verkar vara helt o k för Tuva.

batterierna i **Svante Söderholms** miniräknare måste ha tagit slut, eftersom han meddelat att han skall sluta räkna fåglarna vid Angarn. Man undrar lite stillsamt om fåglarna verkligen godkänt Svantes avgång som räknechef och visst oroar vi oss över om fåglarna verkligen kommer att överleva detta.

Det är synd att inte matteprofessorn **"Micke" Björklund**, som nyligen flyttat hem från utlandet, fick jobb i Uppsala, för i så fall hade han varit hyfsad kvalificerad för att ta över som ny räknechef.

"Micke" verkar istället få använda sina mattekunskaper till att räkna havsfåglar på Västkusten.

Ruth Stenson, JOKs troligen äldsta medlem, funderar på att motionera mera. Detta genom att lämna in en motion till Riksdagen, om att man måste heta Ruth för att ha rätt att göra Rutavdrag.

PROGRAM FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB

Hösten 2014

Järva-aktiviteter

Fågelvandringar hösten 2014

JOK och Sollentunakretsen av SNF arrangerar även denna höst sina traditionella och populära fågelvandringar på Järvafältet.

Bengt Sundberg leder som vanligt dessa fågelvandringar, där man får en verkligt god chans att få uppleva den för årstiden aktuella fågelfaunan på "vårt" Järvafält.

Du är mycket välkommen att i trevlig gemenskap få skåda fågel under ca 2 timmar vid följande söndagar.

Fågelvandringarna äger rum **söndagarna 31/8, 28/9, 26/10 och 30/11 (1:a advent).**

Samling sker vid **Naturskolan, Väsby gård kl 09.00.**

Påminnelse av exkursioner som tidigare presenterats i JOK-blad 4/2013:

3/5 (lördag) - "Fågeltornskampen"

Om allt går enligt planerna, finns vid denna tidpunkt ett nytt fågeltorn vid Säbysjön och därmed kan JOK åter delta i "Fågeltornskampen".

OBS! Viktig information om "Fågeltornskampen", t ex om tornet inte hunnit bli klart, presenteras på JOKs hemsida (Anslagstavlan) någon dag innan landskampen äger rum.

11/5 (söndag) - "Fågelskådningens dag"

Årets fågelvandringen genomförs **söndagen den 11/5, med start från Bögs gårds parkering kl 08.00.**

Chefsguide och samordnare vid "Fågelskådningens dag" är Rikard Dahlén (tel: 626 77 69).

13/5 + 20/5 + 27/5 (tisdagar – preliminära datum) - Nattsångare på Järva

Under tre tisdagar upprepar vi fjolårets lyckade försök med nattsångarvandring på Järva. Vi startar någonstans där det har rapporterats nattsångare och fortsätter till fots och med bil om så krävs.

Under 2013 fick vi bl a höra och se flodsångare, höra kärrensångare och flera morkullor.

Första tillfället våren 2014 blir därför preliminärt tisdagen den 13 maj, därefter tisdagarna 20 och 27 maj. Ändringar kan förekomma p g a aktuella förutsättningar.

Vi åker i egna bilar och därmed blir kostnaden mycket låg.

Vi startar efter överenskommelse, men inriktningsvis kl 19:00.

Anmälan till ulf.svahn@gmail.com

25/5 (söndag) - Skärgårdstur i Singö skärgård

Ytterskärgården i slutet av maj kokar av fåglar och vi har varit lyckosamma med svartnäbbad islom som topp. Sillgrissla, tordmule och tobisgrissla kan i stort sett garanteras. Sveriges kanske nordligaste koloni av sillgrissla håller till på öarna.

Sjöorre och svärta samt åtskilliga andra andarter, häckande kustlabb och havsörn ser vi med stor säkerhet.

Mer om denna exkursion finns att läsa i JOK-blad 4/2013 alternativt på JOKs hemsida, (JOK info-program)

Anmälan till exkursionsledaren Ulf Svahn - ulf.svahn@gmail.com

JOK:s innekvällar hösten 2014

Innekvällarna äger rum på Naturskolan, Väsby gård och starttid är alltid 19.00.

Tisdagen 7 oktober - "Djur och natur i östra Afrika"

Anders Bjärvall är en riktig ur-JOKare. Under sin yrkesverksamma period blev han känd som rovdjursexpert på naturvårdsverket. Han har också rest flitigt och lett ett flertal naturresor till Afrika.

Denna kväll kommer han fokusera på det senare och ta med oss ut i Afrikas natur.

Troligtvis kommer vi att bege oss till Tanzania, med fokus på de södra delarna.

Senare nu i år leder Anders dock en resa till Zambia och Malawi och om det blir fint bildmaterial från den resan, kanske vi beger oss dit istället.

Tisdagen 4 november - "Galapagos med Ulf & Ulf"

Den här programpunkten är i dagsläget inte 100% spikad.

Såväl JOK's sekreterare **Ulf Franzén** som dess ordförande **Ulf Svahn** har under senare år besökt den sägenomspunna ögruppen Galapagos utanför Sydamerikas västkust.

Tanken är nu att Ulf och Ulf slår ihop sina påsar och tar oss med bland pingviner, sulor, leguaner, skölpaddor, darwinfinkar m.m. på dessa säregna öar med mängder av endemiska arter.

Håll koll i nästa utskick – JOK-blad nr 3 – för definitivt program denna kväll.

Innekvällarna äger rum på Naturskolan vid Väsby gård på norra Järvafältet med början kl 19.00.

Parkering vid Bögs gård, därefter en kilometers uppfriskande promenad. Klubben bjuder på fika med dopp efter föredragen/bildvisningarna!

JOK-bladet 1/2014

Bidrag till detta JOK-blad har lämnats av Stig Holmstedt, Kjell Jonsson, Anders Sennmalm och Ulf Svahn.

Dessutom har ett antal mycket ivriga ryktesspridare lämnat värdefull info.

Bidrag, uppslag, idéer m m till kommande JOK-blad mottages tacksamt.

Avslutar detta JOK-blad med att kopiera ett trevligt inlägg från Facebook:

"EN ENTUSIAST

I dag ringde min kompis Bengt från Högdalen i Stockholm. Han är 88 år och intresserad av fåglar och holkar. Han undrade hur en göktyteholk ser ut.

På min fråga om han skulle göra holkar, så bekräftade han att det var holkar på gång.

"Hur får du hem virket" frågade jag?

"Det är inte så svårt" svarade Bengt, "jag tar rullatorn ner till busshållplatsen, sen åker jag ca 3 km till närmaste byggvaruhus. Där rotar jag i lådor där det ligger avkap som jag får gratis. Kapningen får jag hjälp med och sen lastar jag bitarna på rullatorn och åker hem" svarade Bengt.

Vad ska man säga? Helt otroligt tycker jag!"